

De fega förtryckta

Einar Håkansson

1906, Brand nr 3

- Och jag kom från grändernas och "bus"-logiens skumma och snuskiga stadsdel och knäade långsamt fram över Norrbro med ansikte och fingrar svidande av köld och magen svidande av hunger.

Huttrande och hopkutad gick jag, med den låga kragen på min sommarrock slagen "över öronen", såsom jag med bitter ironi kallade det, händerna i byxfickorna och axlarna uppdragna så långt att de nästan snuddade vid brätterna på min gamla grönaktiga slokhatt.

Ty när detta hände var det en vintermorgon som pinade nordan, och himlen var grå som den bro jag nu förudmjukade genom att beträda med min sluskiga gestalt, och hopplös som min egen framtid.

Till detta var jag utsvulten, och inte ett öre ägde jag.

Under månader hade jag förgäves sökt efter arbete. Långa öde vägar hade jag luffat, många städers gator hade jag trampat, levande på bettleri. Förtvivlan gjorde min själ sjuk, och intet annat syntes mig återstå än bliva hjälten i ett hungerdrama. Jag grubblade på självmord eller stöld, men var för feg för att utföra någondera.

Och dock hade jag mod att förudmjuka mig, ja så djupt en klassmedveten proletär någonsin kan göra det: jag tiggde de rika om allmosor! Och det logi jag nu kom, det hade jag fått genom hoptiggda slantar.

Till vänster, på helgeandsholmen, höll man på med byggandet av nya riksdagshuset. Och jag hatade det, liksom jag gjorde det redan förut och gör det än. Där skulle en gång "riksdan som lurar oss" komma att stifta nya lagparagrafer, där skulle anslag "äskas" till det förbannade försvaret, till dagdrivare och onyttiga inrättningar, medan jag och tusenden andra svulto och svälta, där skulle "representanter", som jag icke valt, schackra om mina angelägenheter, där skulle partier av olika kulörer sladdra uttröskade fraser om lagbunden frihet, medborgarplikt, vårt fosterland, nationen och så om folket förstås, folket, folket!

Störtad är Jehova, överspöket "där uppe" av fritänkarna i vår tid, men nu ha de satt upp en annan gud i stället: folket, på vars altare allt skall offras, inför vilken individen skall tvingas böja knä och avstå från sina rättigheter.

"över den enskildas bästa står det allmänas". Vilken dum, konventionell fras! Vad jag hatar den! Jag struntar i "folket" och "det allmänas". De äro samma chimärer som "fosterland".

Rasande sparkade jag till planket och fortsatte min väg.

Framför mig låg Gustaf Adolfs torg.

Jag stannade och slukade med en hätsk blick omgivningen: kungliga operan, arvfurstens palats, konung Gutaf II Adolfs staty och torg, kungliga riksdagshuset, kungliga slottet, kungliga det och kungliga det - det är satan vad man är instängd i kunglighet och stats- och folkinstitutioner! Och så därtill två eller flera guldkrokar för överklasspöbeln!

Jag kände ett livligt behov av dynamit. Inte för att göra en ända på mig själv, men på alla de här byggnaderna. Mina ögon sökte redan efter lämpliga platser, där dynamiten borde placeras för att kunna arbeta väl.

Och med byggnaderna borde följa alla tyranner...Nej det vore en för lätt död för dem! De skulle svältas och frysas långsamt ihjäl, de skulle...

Så gick jag och fantiserade om att lägga alla inrättningar och byggnader, som uppstått för och genom våldet och tyranniet, i grus och aska. Jag visste väl att samhällstillståndet icke skulle förändras därigenom att jag sprängde några byggnader i luften, utan det enda syftet därmed vora att bereda mig själv njutningen och tillfredsställelsen av en hämnadeakt mot mina hatade fiender.

Så vandrade jag länge, gata efter gata, och dagen led.

Och min mage värkte av svält, och jag såg genom restauranternas fönsterrutor hur de rika frossade i överflöd. Jag frös i mina trasor och jag snuddade förbi människor i varma pälsar, såg butikerna överfyllda med kläder, såg de rikas dyrbara lyx. Jag irrade husvill, och jag såg präktiga, rymliga hus. Trött släpade jag mig fram, och jag såg hur vällevnaden vräkte och pöste i sina ekipager. Jag såg - då kvällen kom - glädjestrålade människor strömma in i teatrar och förlustelokalerna, såg skuggor av dansande par mot husradernas fönsterrutor, hörde sång och musik, glam och lyckliga skratt - och jag fick stå utanför.

Förbannat!

Hatet jäste - och värmdes min själ.

Och jag hatade varje välklädd människa jag mötte, jag hatade deras kläder och alla mätta och belåtna ansikten och var färdig och taga smutsen från gatan och slå dem i synen med. Jag gick i vägen för dem, sparkade deras tjocka hundrackor och hädade och förbannade "gud" som föder sparven och "liljorna på marken" och drager försorg om att hundrackorna får kläder, men låter sin egen avbild svälta och frysa till döds.

Och dock visste jag att det var dumt att banna gud; han finnes ju icke och är således oskyldig till mitt lidande som ett ännu oavlat och ofött barn. Men ändock gjorde jag det, därför att man påstår att han finnes och är en god fader. Därför beredde det mig ett slags välbehag att slå ned på honom, då jag måste ha något föremål för mina vredeshandlingar, liksom jag sparkade de oskyldiga hundkräken och liksom en man, som förgäves söker öppna en dörr i ilskan ger den en spark.

Och för mig själv sjöng jag med knutna händer en dikt som jag hade författat, inspirerad av mina egna kval och meddelandet om ett attentat mot en tyrann i Ryssland.

Jag hatar dig, tyrann, som skyddad av lagar går! Du djävul, förtryckare, mäktige man, som stolt över slavhopen rår!... På våldet du stöder din makt; omkring dig stå bödlar på vakt, och gatan du färgade röd med blodet av mina kamrater, som dräpos av köpta soldater i striden för frihet och bröd.

Jag hatar dig, tyrann! Jag är ej en ödmjuk träl. O, aldrig en låga vildare brann än hatet, som bränner min själ! Mitt jag, den stolta, du kränkt, min fihet i tråldomen sänkt. Det ropar på straff! är det brott att sopa tyranner från jorden? Det sägs så vid domareborden. Men nej, det är rättvisa blott!

Jag hatar dig, tyrann! Mitt öga söker ditt spår. Och kommer en dag, då dig jag fann min hämnande arm dig slår. Ty vet, du förbannade - jag till döden dig dömde i dag! Jag själv skall din dom föra ut, ty ej såsom du har jag drängar, som göra min vilja för pengar. - Mitt liv står till pant för mitt domsbeslut.

Jag hatar dig, tyrann! Mitt blod det sjuder av harm. Förnamn du, hur högt min lidelse brann, du skulle nog frukta min arm. ibland dina ordnar och prål skall borras ett eggvasst stål djupt in av din hatares hand! Vad gör om mitt liv man föröder, ty kvar finnas hämnande bröder till skräck för tyrannernas band. Jag hatar dig, tyrann! Mitt hat skall dig döden ge...

Hungern tvinnade mina tankars tråd, och tråden vindade sig oupphörligt kring magfrågan på vars lösning jag grubblade. Dels gäller det att lösa ögonblickets, det vill säga få något att "bita i", dels problemet med en omdaning av samhället i den riktning att elände sådant som mitt kunde förebyggas.

Jag visste att roten till det ekonomiska eländet bland så många människor i vårt nuvarande samhälle just är den kapitalistiska privatägarätten, och jag visste på vad sätt denna verkade, hur genom den det ekonomiska herraväldet uppstår. Och jag hade hört socialistiska agitatorer säga att privategendomen vore stöld och kapitalisterna tjuvar, och det hela således en orätt. Välsignade sanning som förjagar alla samvetsbetänkligheter hos de fattiga mot att stjäla!...

Jag visste vidare att staten och lagarna äro det organiserade våldet med ändamål att befästa och skydda den ekonomiska utplundringen. Allt detta, liksom ock religion, hörde samman med det bestående, på herraväldet byggda samhället, och därför hatade och föraktade jag dem och önskade deras undergång.

Jag skulle inte göra mig något samvete av att bryta mot lagarna, trotsa myndigheter och "stjäla" vad jag behövde för mitt uppehälle (varmed icke vill säga att jag skulle uppträda såsom till exempel ficktjuv, men ta av de råmaterial, produktionsmedel och varor som skulle vara ämnade för fri disposition för alla).

Vidare skulle jag gärna vilja mörda en hel hop kungar, ministrar, officerare, kapitalister, präster och dylikt herrebetitlat pack.

Och om jag nu icke gjorde uppror, så var det emedan jag icke förmådde det. Och om jag icke mördade tyranner och bedragare och "stal" vad jag behövde, så var det emedan jag var för feg, emedan jag fruktade straffet som samhället skulle komma att ådömma mig.

Att det var av feighet jag icke mördade tyranner och stal, som det heter, för mina behov, hade jag först under lång tid inte velat erkänna, utan jag sökte inbilla mig att det var av "moraliska" och "humana" skäl. Men sanningen fordrade obevekligt sin rätt, och jag måste slutligen tillstå att det blott var av feighet jag underlät dessa handlingar.

Ja, tjut ni kristna och ni fritänkande "laglydiga medborgare", tjut ni om demoralisation och förbrytareanlag! Tjut ni välgödda herreklassare, helst då ni sitta och smälta maten!

Jag föraktar så gränslöst eder allmänna opinion och eder offentliga moral, ty dessa äro tyranni över individualiteten. Jag följer blott min egen moral, och den säger mig att allt vad jag gör eller underlåter i avsikt att befrämja mitt jag, min kropp och min själ, som är det högsta för mig, är moraliskt.

När jag därför undanröjer eller undandraget mig allt det, som personer, fördomar och vanor - så är det moraliskt: alltså även om mord på personerna användes. Och när jag tager vad jag behöver för min frihet, utveckling och livslycka, så är det moraliskt, även om det är "stöld".

Men - äro kapitalisterna verkligen tjuvar och är deras utbyta av oss verkligen stöld?

Kätterska tanke!

är icke stöld sådant som man tager i smyg och utan lov? Jo. Men taga kapitalisterna vår arbetskraft och våra frambringade prodkuter på detta sätt?

Jag grubblade därpå och svaret blev: nej.

Kapitalisternas utsugning är ju fullt lovlig och de göra det öppet. icke därför att lagen tillåter det, men därför att de utsugna själva, arbetarna, proletärerna, tillåter det.

Alla de stora strider, som vi arbetare nu utkämpa mot kapitalisterna, är de väl för att avskudda oss dessa parasiter och förtryckare? å nej, det är blott för att få några smulor mer av det som kapitalisterna erhålla på utbytet, utsugningen av oss.

Jämt och ständigt sysselsätta vi oss med att på det ekonomiska och politiska området schackra och ackordera med våra utplundrare, i stället för att helt fordra vår rätt, helt och utan inskränkningar. Och så länge vi schackra och ackordera med våra utplundrare, så länge erkänna vi dem; och så länge vi erkänna dem är dessas tillgripande av vår arbetskraft och våra frambragta varor oss icke otillåtet - de äro icke tjuvar.

Det är på oss epitet tjuvar skall falla, om vi nu taga tillbaka det som kapitalisterna erhållit från oss. Men därvid häftar i verkligheten ingen skam. Det är i stället en skam för oss att vi icke våga vara tjuvar.

Ja, på skammen av vår egen feghet och dumhet och lojhet vilar förtryckarnas ok.

Om vi en gång tänka göra oss av med våra hittillsvarande herrar, varför äro vi då nu så gränslöst enfaldiga att vi springa och välja oss nya i tro att de skola bättre behandla oss? Och vilket djup av feghet och slavkänsla gömmer sig icke inom oss, då vi kunna känna oss nöjda blott vi bli bättre behandlade av våra herrar!

Om vi leva i elände och förnedring, så äro vi värda det, ty vi ha själva skapat det åt oss och uppehålla det genom liknöjt finna oss däri genom vår ödmjukhet för de mäktiga och lydnad för myndigheter och dera lagar.

Om alla hade mod att trots tyranniserande individer och inrättningar - ingen skulle tvingas och förtryckas då. Och om alla hade mod att stjäla vad de behövde - ingen skulle svälta och frysa.

Detta är just den bittra men häölsosamma sanningen: det är icke herrarnas fel att slavarna äro slavar, det är slavarna eget fel.

Detta tänkte jag, och jag hatade och föraktade mig själv och eder andra - oss alla som är för fega och dumma och liknöjda till att befria oss från tyrannerna.

Det Anarkistiska Biblioteket

Einar Håkansson
De feqa förtryckta
1906, Brand nr 3

Mottogs den 2012-01-19 från
http://polkagris.nu/wiki/H%C3%A5kansson,_Einar:_De_fega_f%C3%B6rtryckta_-_De_fega_f%C3%B6rtryckta

sv.theanarchistlibrary.org